

MATERIÁL PRO ŠKOLENÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI A POŽÁRNÍ OCHRANY

BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

I. ZÁKONÍK PRÁCE – ZÁKON Č. 262/2006 SB. V PLATNÉM ZNĚNÍ

BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

(§ 101 – vybrané pasáže)

- a) zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce (dále jen „rizika“)
- b) péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci uložená zaměstnavateli, podle odst.1 nebo zvláštními právními předpisy je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají

PREVENCE RIZIK

Zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdravé neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům.

Prevenčí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik. Zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Není-li možné rizika odstranit, je zaměstnavatel povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců bylo minimalizováno. Přijatá opatření jsou nedílnou a rovnocennou součástí všech činností zaměstnavatele na všech stupních řízení. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních vede zaměstnavatel dokumentaci.

OSOBNÍ OCHRANNÉ PRACOVNÍ PROSTŘEDKY, PRACOVNÍ ODĚVY A OBUV, MYCÍ, ČISTÍCÍ A DEZINFEKČNÍ PROSTŘEDKY A OCHRANNÉ NÁPOJE (OOPP)

§ 104

Zaměstnavatel je povinen poskytovat zaměstnancům mycí, čisticí a dezinfekční prostředky na základě rozsahu znečištění kůže a oděvu, na pracovištích s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami, v rozsahu a za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem, též ochranné nápoje. Zaměstnavatel je povinen udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání. Osobní ochranné pracovní prostředky, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje poskytne zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně podle vlastního seznamu zpracovaného na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce.

PRÁVA A POVINNOSTI ZAMĚSTNANCE (§ 106 - pouze vybrané pasáže)

- 1) Zaměstnanec má právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o rizicích jeho práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením; informace musí být pro zaměstnance srozumitelná.
- 2) Zaměstnanec je oprávněn odmítnout výkon práce, o níž má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popř. život nebo zdraví jiných fyzických osob, takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti zaměstnance.
- 3) Zaměstnanec má právo a povinnost podílet se na vytváření bezpečného a zdravé neohrožujícího pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.
- 4) Každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci. Znalost základních povinností vyplývajících z právních a ostatních předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nedílnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance. Zaměstnanec je povinen:

- a) účastnit se **školení** zajišťovaných zaměstnavatelem zaměřených na bezpečnost a ochranu zdraví při práci včetně ověření svých znalostí

Jak je to v Divadelním cateringu:

Vstupní školení – provádí se při nástupu zaměstnance do pracovního poměru **Periodická školení** – školí vedoucí zaměstnanec, přímo na pracovišti, opakuje se 1x za rok **Školení pro vedoucí zaměstnance** – provádí bezpečnostní technik, opakuje se 1x za 3 roky **Profesní školení** – školení stanovená právními předpisy – organizuje a objednává personální oddělení, různé druhy: např. školení řidičů referentských vozidel, školení první pomoci atd., školení pro pracovníky technického úseku.

- b) podrobit se **pracovnělékařským prohlídkám**, vyšetřením nebo očkováním stanoveným zvláštními právními předpisy

Jak je to v Divadelním cateringu:

PRACOVNĚLÉKAŘSKÁ PÉČE (§ 106 ZP, § 224 ZP)

Zaměstnavatelé jsou povinni vytvářet zaměstnancům pracovní podmínky, které umožňují bezpečný výkon práce; za tím účelem zajišťují zejména pracovnělékařskou péči. Povinností zaměstnance je podrobit se pracovnělékařské prohlídce. Lékařské prohlídky zaměstnanců v hlavním pracovním poměru jsou zajišťovány výhradně smluvně určeným zdravotnickým zařízením. Výsledek prohlídky musí být zpracován na schváleném formuláři. Na lékařskou prohlídku vysílá zaměstnance personální oddělení. Vstupní prohlídky hradí uchazeč o zaměstnání, následně preventivní prohlídky a výstupní prohlídky hradí zaměstnavatel.

Druhy a termíny pracovnělékařských prohlídek:

1. Vstupní prohlídky

- při vzniku pracovního poměru, - při změně pracovní činnosti nebo pozice, - po těžkém pracovním úraze nebo po pracovní neschopnosti delší než 180 dní

2. Periodické prohlídky – četnost prohlídek se odvíjí především od zařazení do kategorie práce – **viz. bod III Zaměstnanci zařazení do kat. č. I** – do 50 let věku **1 x za 6 let**, nad 50 let – **1 x za 4 roky** (administrativa)

Zaměstnanci zařazení do kat. č. II – do 50 let věku **1 x 5 let**, nad 50 let – **1 x za 3 roky** (Kuchař – cukrář, Číšník – servírka, Vedoucí pracovník stravovacího provozu)

- c) dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s nimiž byl řádně seznámen, a řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti a informacemi zaměstnavatele
- d) dodržovat při práci stanovené pracovní postupy, používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, osobní ochranná zařízení a svévolně je neměnit a nevyřazovat z provozu
- e) nepoužívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele a nekouřit na pracovištích a v jiných prostorách, kde jsou účinkům kouření vystaveni také nekuřáci.
- f) oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců při práci, zejména hrozící vznik mimořádné události nebo nedostatky organizačních opatření, závady nebo poruchy technických zařízení a ochranných systémů určených k jejich zamezení
- g) s ohledem na druh jím vykonávané práce se podle svých možností podílet na odstraňování nedostatků zjištěných při kontrolách orgánů, kterým přísluší výkon kontroly podle zvláštních předpisů h) bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj pracovní úraz, pokud mu to zdravotní stav dovolí a pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě úraz jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem, a spolupracovat při objasňování jeho příčin
- h) podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance písemně určeného zaměstnavatelem zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek

ZAJIŠTĚNÍ PRVNÍ POMOCI (§ 102)

Zaměstnavatel je povinen zajistit a určit podle druhu činnosti a velikosti pracoviště potřebný počet zaměstnanců, kteří organizují poskytnutí první pomoci, zajišťují přivolání zejména zdravotnické záchranné služby, Hasičského

záchranného sboru České republiky a Policie České republiky a organizují evakuaci zaměstnanců. Zaměstnavatel je povinen zajistit ve spolupráci s poskytovatelem pracovnělékařských služeb jejich vyškolení a vybavení v rozsahu odpovídajícím rizikům vyskytujícím se na pracovišti.

Jak je to v Divadelním cateringu:

Společnost má jmenované a proškolené pracovníky na jednotlivých střediscích, kteří zajišťují poskytnutí první pomoci a v případě potřeby přivolání záchranné zdravotnické služby. Lékárníčky jsou umístěny na všech střediscích.

ODPOVĚDNOST ZAMĚSTNAVATELE ZA ŠKODU

Obecná odpovědnost (§ 265)

Zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci za škodu, která mu vznikla **při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním** porušením právních povinností nebo úmyslným jednáním proti dobrým mravům.

Zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci též za škodu, kterou mu způsobili porušením právních povinností v rámci plnění pracovních úkolů. Zaměstnavatel neodpovídá za škodu na dopravním prostředku, kterého použil při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním bez jeho souhlasu. Rovněž neodpovídá za škodu, která vznikne na nářadí, zařízeních a předmětech zaměstnanec potřebných pro výkon práce, které použil bez jeho souhlasu.

Společná ustanovení o odpovědnosti za škodu

§ 273

Plnění pracovních úkolů je výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru a z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele a činnost, která je předmětem pracovní cesty. Plněním pracovních úkolů je též činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, rady zaměstnanců, popřípadě zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo ostatních zaměstnanců, popřípadě činnost konaná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nevykonává proti výslovnému zákazu zaměstnavatele, jakož i dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem.

§ 274

V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení a úkony obvyklé v době přestávky v práci na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele a dále vyšetření ve zdravotnickém zařízení prováděné na příkaz zaměstnavatele nebo vyšetření ve zdravotnickém zařízení prováděné na příkaz zaměstnavatele nebo vyšetření v souvislosti s noční prací, ošetření při první pomoci a cesta k nim a zpět.

Takovými úkony nejsou cesta do zaměstnání a zpět, stravování, vyšetření nebo ošetření ve zdravotnickém zařízení ani cesta k nim a zpět, pokud není konána v objektu zaměstnavatele.

V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů je školení zaměstnanců organizované zaměstnavatelem nebo odborovou organizací, popř. orgánem nadřízeným zaměstnavateli, kterým se sleduje zvyšování jejich odborné připravenosti.

ODPOVĚDNOST ZAMĚSTNAVATELE ZA ŠKODU PŘI PRACOVNÍCH ÚRAZECH A NEMOCECH Z POVOLÁNÍ

§ 366

Zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci za škodu vzniklou pracovním úrazem, jestliže škoda vznikla při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci za škodu vzniklou nemocí z povolání, jestliže zaměstnanec před jejím zjištěním pracoval u zaměstnavatele za podmínek, za nichž vzniká nemoc z povolání, kterou byl postižen.

§ 367

Zaměstnavatel se zproští odpovědnosti zcela, prokáže-li, že škoda vznikla

- tím, že postižený zaměstnanec svým zaviněním porušil právní, nebo ostatní předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ačkoliv s nimi byl řádně seznámen a jejich znalost a dodržování byly soustavně vyžadovány a kontrolovány, nebo
- v důsledku opilosti postiženého zaměstnanec nebo v důsledku zneužití jiných návykových látek a zaměstnavatel nemohl škodě zabránit, a že tyto skutečnosti byly jedinou příčinou škody.

Zaměstnavatel se zproští odpovědnosti **zčásti**, prokáže-li, že škoda vznikla a) v důsledku skutečností uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) a že tyto skutečnosti byly jednou z příčin škody, b) proto, že si zaměstnanec počínal v

rozporu s obvyklým způsobem chování tak, že je zřejmé, že ačkoliv neporušil právní nebo ostatní předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, jednal lehkomyšlně, přestože si musel vzhledem ke své kvalifikaci a zkušenostem být vědom, že si může způsobit újmu na zdraví. Za lehkomyšlné jednání není možné považovat běžnou neopatrnost a jednání vyplývající z rizika práce. Zprostit-li se zaměstnavatel odpovědnosti zčásti, určí zaměstnavatel část škody, kterou nese zaměstnanec, podle míry jeho zavinění; v případě uvedeném v odstavci 2 písm. b) uhradí však zaměstnavatel alespoň jednu třetinu škody. Při posuzování, zda zaměstnanec porušil právní nebo ostatní předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, se zaměstnavatel nemůže dovolávat všeobecných ustanovení, podle nichž si má každý počínat tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.

§ 368

Zaměstnavatel se nemůže zprostit odpovědnosti zcela ani zčásti v případě, kdy zaměstnanec utrpěl pracovní úraz při odvracení škody hrozící zaměstnavateli nebo nebezpečí přímo hrozící životu nebo zdraví, pokud zaměstnanec tento stav úmyslně nevyvolal.

§ 369

Zaměstnanci, který utrpěl pracovní úraz nebo u něhož byla zjištěna nemoc z povolání je zaměstnavatel v rozsahu, ve kterém za škodu odpovídá, povinen poskytnout náhradu za:

- a) ztrátu na výdělků
- b) bolest a ztížení společenského uplatnění
- c) účelně vynaložené náklady spojené s léčením
- d) věcnou škodu

Způsob a výši náhrady škody je zaměstnavatel povinen projednat bez zbytečného odkladu s odborovou organizací a se zaměstnancem.

§ 380

Pracovním úrazem pro účely tohoto zákona je poškození zdraví zaměstnance, k němuž došlo nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů. Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů. Pracovním úrazem není úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět. **Nemocemi z povolání** jsou nemoci uvedené ve zvláštním právním předpisu.

§ 381

Náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti a náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti z téhož důvodu jsou samostatná práva, která nepřísluší vedle sebe.

§ 387

Cestou do zaměstnání a zpět se rozumí cesta z místa zaměstnancova bydliště (ubytování) do místa vstupu do objektu zaměstnavatele nebo na jiné místo určené k plnění pracovních úkolů a zpět.

Cesta z obce bydliště zaměstnance na pracoviště nebo do místa ubytování v jiné obci, která je cílem pracovní cesty, pokud není současně obcí jeho pravidelného pracoviště, a zpět se posuzuje jako nutný úkon před počátkem práce nebo po jejím skončení.

PROBLEMATIKA PRACOVNÍCH ÚRAZŮ – ZÁKONÍK PRÁCE Č. 262/2006 SB. VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ A NV Č. 201/2010 SB.

V obecné rovině řešeno zákoníkem práce, zákon č.262/2006 Sb. v platném znění, dále je řešeno NV č. 201/2010 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasilání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu

Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání (§ 105) Zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu. O pracovním úrazu zaměstnance jiného zaměstnavatele podle věty první bez zbytečného odkladu uvědomí zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, umožní mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámí ho s výsledky tohoto objasnění.

Zaměstnavatel vede v knize úrazů evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny.

Zaměstnavatel vyhotovuje záznamy a vede dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo: a) ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo b) k úmrtí zaměstnance.

Jak je to v Divadelním cateringu:

Povinností postiženého zaměstnance (pokud mu to zdravotní stav dovolí) je neodkladně informovat svého přímého nadřízeného o vzniku pracovního úrazu. Nadřízený je povinen provést zápis do **Knihy úrazů**, který je umístěn na každém středisku.

V případě, že si pracovní úraz vyžádá pracovní neschopnost delší než 3 kalendářní dny, sepíše bezpečnostní technik spolu s poškozeným a jeho nadřízeným zaměstnancem **Záznam o úrazu** – nejpozději do pěti pracovních dnů. Poté je ve stanovených lhůtách odešle na příslušné orgány státní správy.

V případě pracovního úrazu má zaměstnanec nárok na:

- odškodnění **Náhrady ztráty na výdělků** – tj. rozdíl mezi náhradou mzdy při pracovní neschopnosti a průměrným hrubým výdělkem. Po ukončení pracovní neschopnosti (pokud v souvislosti s úrazem vznikla), obdrží od bezpečnostního technika příslušný formulář, který mu potvrdí jeho ošetřující lékař, a v případě pracovní neschopnosti delší než 14 dní také příslušná Správa sociálního zabezpečení
- odškodnění „**Bolestného**“ – tj. bodové ohodnocení závažnosti úrazu, dle příslušné legislativy. Po ukončení léčení obdrží zaměstnanec od bezpečnostního technika příslušný formulář, který předá svému došetřujícímu lékaři k vyplnění
- odškodnění „**Nákladů souvisejících s léčením**“ – tj. například nařízených léceb, které neplatí pojišťovna (rehabilitace, masáže atd..), případně léčiv, mastí, obvazů, ale i nákladů na zajištění dopravy k lékaři – např. na převazy, do nemocnice atd. Předepsání těchto procedur, případně léků nebo zdravotnických prostředků opět musí potvrdit lékař na příslušném formuláři, který zaměstnanec obdrží od bezpečnostního technika.

Zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím.

Zaměstnavatel je povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.

Zaměstnavatel vede evidenci zaměstnanců, u nichž byla uznána nemoc z povolání, která vznikla na jeho pracovištích, a uplatní taková opatření, aby odstranil nebo minimalizoval rizikové faktory, které vyvolávají ohrožení nemoci z povolání nebo nemoc z povolání.

II. NAŘÍZENÍ VLÁDY Č. 361/2007 SB., V PLATNÉM ZNĚNÍ – vybraná ustanovení

ZDRAVOTNÍ RIZIKA A OPATŘENÍ K OCHRANĚ ZDRAVÍ PŘI RUČNÍ MANIPULACI S BŘEMENY

Ruční manipulaci s břemeny se rozumí přepravování nebo nošení břemene jedním nebo více zaměstnanci včetně jeho zvedání, pokládání, strkání, tahání, posunování nebo přemísťování.

Hmotnost břemen ručně přenášených **muži** nesmí překročit při dobrých úchopových možnostech při občasném zvedání a přenášení **50 kg**, při častém zvedání a přenášení **30 kg**. Hygienický limit pro celosměnovou hmotnost ručně manipulovaných břemen v osmihodinové směně mužem je 10 000 kg.

Hmotnost břemen ručně přenášených **ženami** nesmí překročit při dobrých úchopových možnostech při občasném zvedání a přenášení **20 kg**, při častém zvedání a přenášení **15 kg**. Hygienický limit pro celosměnovou hmotnost ručně manipulovaných břemen v osmihodinové směně ženou je 6 500 kg. Občasným zvedáním a přenášením břemen se rozumí zvedání a přenášení břemene nepřesahující souhrnně 30 **minut** v průměrné osmihodinové směně. Častým zvedáním a přenášením břemene se rozumí zvedání a přenášení břemene přesahující souhrnně 30 minut v průměrné osmihodinové směně.

III. III. KATEGORIZACE PRÁCE (ZÁK. Č. 258/2000 SB., V PLATNÉM ZNĚNÍ; VYHL. Č. 432/2003 SB.)

Podle míry výskytu faktorů, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců, a jejich rizikovosti pro zdraví se práce zařazují do čtyř kategorií.

Kategorie první – práce, při nichž podle současného poznání není pravděpodobný nepříznivý vliv na zdraví

Kategorie druhá – práce, při nichž lze očekávat jejich nepříznivý vliv na zdraví jen výjimečně, zejména u vnímavých jedinců, tedy práce, při nichž nejsou překračovány stanovené hygienické limity

Kategorie třetí – práce, při nichž jsou překračovány stanovené hygienické limity, expozici nelze spolehlivě snížit technickými opatřeními (například pokud zaměstnanec vykonává pouze noční práce)

Kategorie čtvrtá – práce, při nichž je vysoké riziko ohrožení zdraví

Jak je to v Divadelním cateringu:

Kategorie první

Jsou do ní zařazeni tito zaměstnanci (Administrativa)

Kategorie druhá

Jsou do ní zařazeni tito zaměstnanci (Kuchař – cukrář / Číšník – servírka / Vedoucí pracovník stravovacího provozu) Pro všechny profese zařazené do kategorie druhé jsou stanovena příslušná ochranná opatření k omezení nepříznivých vlivů na zdraví zaměstnanců například častější zdravotní prohlídky, používání osobních ochranných pracovních prostředků atd.

Kategorie třetí, čtvrtá

Ve společnosti nejsou do této kategorie zařazeni žádní zaměstnanci.

IV. PRÁCE VE VÝŠKÁCH (NV Č. 362/2005 SB. V PLATNÉM ZNĚNÍ)

Zaměstnavatel přijímá technická a organizační opatření k zabránění pádu zaměstnanců z výšky nebo do hloubky, propadnutí nebo sklouznutí nebo k jejich bezpečnému zachycení („ochrana proti pádu“) a zajistí jejich provádění:

- na pracovištích a přístupových komunikacích nacházejících se v libovolné výšce nad vodou nebo nad látkami ohrožujícími v případě pádu život nebo zdraví osob například popálením, poleptáním...
- na všech ostatních pracovištích a přístupových komunikacích, pokud leží **ve výšce nad 1,5 m** nad okolní úrovní, případně pokud pod nimi volná hloubka přesahuje 1,5 m
- Ochrana proti pádu se přednostně zajišťuje pomocí prostředků kolektivní ochrany (technické konstrukce
- ochranná zábradlí, ohrazení, poklapy, nebo dočasné stavební konstrukce – lešení, pracovní plošiny).

POUŽÍVÁNÍ ŽEBŘÍKŮ

- na žebříku mohou být prováděny jen krátkodobé, fyzicky nenáročné práce při použití ručního náradí; práce, při nichž se používá nebezpečných nástrojů nebo náradí jako například přenosných řetězových pil, ručních pneumatických náradí, se na žebříku nesmějí vykonávat
- při výstupu, sestupu a práci na žebříku musí být zaměstnanec obrácen obličejem k žebříku a v každém okamžiku musí mít možnost bezpečného uchopení a spolehlivou oporu
- po žebříku mohou být vynášena (snášena) jen břemena o hmotnosti do 15 kg
- po žebříku nesmí vystupovat (sestupovat) ani na něm pracovat současně více než jedna osoba – žebřík nesmí být používán jako přechodový můstek s výjimkou případů, kdy je k takovému použití výrobcem určen
- žebříky používané pro výstup (sestup) musí svým horním koncem přesahovat výstupní (nástupní) plošinu nejméně o 1,1 m, přičemž tento přesah lze nahradit pevnými madly nebo jinou pevnou částí konstrukce, za kterou se vystupující (sestupující) zaměstnanec může spolehlivě přidržit; sklon žebříku nesmí být menší než 2,5: 1, za příčlemi musí být volný prostor alespoň 0,18 m a u paty žebříku ze strany přístupu musí být zachován volný prostor alespoň 0,6 m
- žebřík musí být umístěn tak, aby byla zajištěna jeho stabilita po celou dobu použití; přenosný žebřík musí být postaven na stabilním, pevném, dostatečně velkém, nepohyblivém podkladu tak, aby příčle byly vodorovné;
- u přenosných žebříků musí být zabráněno jejich podklouznutí zajištěním bočnic na horním nebo dolním konci použitím protiskluzových přípravků nebo jiných opatření s odpovídající účinností; skládací a výsuvné žebříky musí být užívány tak, aby jednotlivé díly byly zajištěny proti vzájemnému pohybu; pojízdné žebříky musí být před zahájením prací a v jejich průběhu zajištěny proti pohybu; přenosné dřevěné žebříky o délce větší než 12 m nelze používat
- na žebříku smí zaměstnanec pracovat jen v bezpečné vzdálenosti od jeho horního konce, za kterou se u žebříku opěrného považuje vzdálenost chodidel nejméně 0,8 m, u dvojitého žebříku nejméně 0,5 m od jeho horního konce
- při práci na žebříku musí být zaměstnanec v případech, kdy stojí chodidly ve výšce větší než 5 m, zajištěn proti pádu osobními ochrannými pracovními prostředky
- zaměstnavatel zajistí provádění prohlídek žebříků v souladu s návodem na používání – chůze na dřevěném dvojitém žebříku (malířské práce) může být prováděna zaškolenými zaměstnanci, pohybují-li se po ploše, kde je vyloučeno nebezpečí ztráty stability žebříku.

ZAJIŠTĚNÍ POD MÍSTEM PRÁCE VE VÝŠCE A V JEHO OKOLÍ

Prostory, nad kterými se pracuje, a v nichž vzhledem k povaze práce hrozí riziko pádu osob nebo předmětů („ohrožené prostory“), je nutné vždy bezpečně zajistit – a to vyloučením provozu, případně ohrazením ohrožených prostorů.

Jak je to v Divadelním cateringu:

Základní školení pro práci ve výškách je **součástí vstupního a periodického školení** zaměstnanců, které provádí bezpečnostní technik nebo vedoucí zaměstnanec. Pokud jsou prováděny práce ve výšce nad **5 metry**, absolvují zaměstnanci školení od osoby s odbornou způsobilostí v tomto oboru.

Je **zakázáno** provádět práce ve výškách za použití stolků, židlí nebo **otáčivých kancelářských židlí**. Je třeba vždy použít schůdků nebo žebříku, který je k tomuto účelu určený.

V. V. BEZPEČNOST PRÁCE S ELEKTRICKÝM ZAŘÍZENÍM (VYHL Č. 50/78 SB., § 3) V PLATNÉM ZNĚNÍ

Pracovník seznámený – pracovník, který byl prokazatelně seznámen s předpisy o zacházení s elektrickým zařízením a byl upozorněn na možné ohrožení elektrickým proudem

DOVOLENÉ ČINNOSTI:

- samostatně obsluhovat elektrická zařízení malého napětí (do 50 V) a nízkého napětí (do 1 kV), nelze-li se při běžné obsluze dotknout částí pod napětím
- zapínat a vypínat zařízení vypínačem, zasouvat vidlice do zásuvky, přemisťovat spojovací šňůry, vyměňovat žárovky ve vypnutém stavu a vyměňovat pojistkové vložky
- ve vypnutém stavu vykonávat údržovací práce bez rozebírání nástroji (čistění suchou cestou) - bezpečná vzdálenost od nekrytých živých částí (do 1 KV) je nejméně 1 metr

ZAKÁZANÉ ČINNOSTI:

- opravovat elektrické spotřebiče a rozvody, pracovat na živých částech elektrického zařízení, dotýkat se elektrických zařízení vlhkými částmi těla, čistit povrch elektrických zařízení mokrou cestou

VI. VI. ZÁKON Č. 350/2011 SB. O CHEMICKÝCH LÁTKÁCH A CHEMICKÝCH SMĚSÍCH, V PLATNÉM ZNĚNÍ

ZÁKLADNÍ POJMY

Chemické látky jsou chemické prvky a jejich sloučeniny v přírodním stavu nebo získané výrobním postupem včetně případných přísad nezbytných pro uchování jejich stability a jakýchkoliv nečistot vznikajících ve výrobním procesu.

Chemické směsi jsou směsi nebo roztoky složené ze dvou nebo více látek.

Nebezpečné látky nebo nebezpečné směsi jsou látky nebo přípravky, které za podmínek stanovených tímto zákonem mají jednu nebo více nebezpečných vlastností, pro které jsou klasifikovány jako:

- výbušné
- vysoce toxické senzibilizující
- oxidující toxické karcinogenní
- extrémně hořlavé zdraví škodlivé mutagenní
- vysoce hořlavé žíravé toxické pro reprodukci hořlavé dráždivé nebezpečné pro životní prostředí

OZNAČOVÁNÍ LÁTEK A SMĚSÍ

Na obalu látky nebo směsi musí být označení dle zákona – zejména klasifikace a identifikace nebezpečné látky.

BEZPEČNOSTNÍ LIST

Dodavatel chemické látky nebo chemické směsi, je povinen předat odběrateli **Bezpečnostní list látky**, který je souhrnem údajů o nebezpečné látce nebo přípravku a údajů potřebných pro ochranu zdraví a životního prostředí. Bezpečnostní list umožní osobám, které zacházejí s těmito látkami nebo směsmi, přijímat příslušná opatření týkající se ochrany zdraví, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Organizace, od které chemické látky nebo směsi odebíráme, by nám bezpečnostní listy měly předávat automaticky, pokud ne, na vyžádání jsou povinny ho poskytnout.

NAKLÁDÁNÍ S NEBEZPEČNÝMI CHEMICKÝMI LÁTKAMI A CHEMICKÝMI SMĚSMI

Při nakládání s chemickými látkami je každý povinen chránit zdraví lidu a životní prostředí a řídit se výstražnými symboly nebezpečnosti, standardními větami označujícími specifickou rizikovost a standardními pokyny pro bezpečné zacházení.

PÍSEMNÁ PRAVIDLA PRO PRACOVIŠTĚ (PROVOZNÍ PRAVIDLA)

Fyzické osoby, které v rámci svého zaměstnání nebo přípravy na povolání nakládají s nebezpečnými chemickými látkami klasifikovanými jako vysoce toxické, toxické, žíravé nebo karcinogenní označené R-větou 45 nebo 49, mutagenní označené R-větou 46 a toxické pro reprodukci označené R-větou 60 nebo 61, musí být prokazatelně seznámeny s nebezpečnými vlastnostmi chemických látek a chemických přípravků, se kterými nakládají, zásadami ochrany zdraví a životního prostředí před jejich škodlivými účinky a zásadami první předlékařské pomoci. Zaměstnavatel je povinen vydat pro pracoviště, na němž se nakládá s nebezpečnými chemickými látkami nebo přípravky uvedenými v předchozím odstavci, **Písemná pravidla o bezpečnosti, ochraně zdraví a ochraně životního prostředí** s těmito chemickými látkami a chemickými přípravky. Pravidla musí být volně dostupná zaměstnancům na pracovišti a musí obsahovat zejména informace o nebezpečných vlastnostech chemických látek a chemických přípravků, se kterými zaměstnanci nakládají, pokyny pro bezpečnost, ochranu zdraví a ochranu životního prostředí, pokyny pro první předlékařskou pomoc a postup při nehodě.

OSOBNÍ OCHRANA ZAMĚSTNANCŮ – OSOBNÍ OCHRANNÉ POMŮCKY

Zaměstnavatel je povinná vybavit zaměstnance, kteří nakládají s nebezpečnými chemickými látkami nebo nebezpečnými chemickými směsmi, vhodnými osobními ochrannými pracovními prostředky podle nebezpečných vlastností používaných látek a přípravků

Nejčastěji se jedná o gumovou zástěru, vhodnou obuv, gumové rukavice a ochranný štít. Zaměstnanec je povinen přidělené osobní ochranné pracovní pomůcky při manipulaci s nebezpečnými chemickými látkami nebo přípravky používat!!!

POSKYTNUTÍ LAICKÉ PRVNÍ POMOCI

Řídí se vlastnostmi a povahou jednotlivých chemických látek a přípravků, je uvedeno v jednotlivých bezpečnostních listech, v provozních pravidlech a v návodech k použití.

NAKLÁDÁNÍ S NEBEZPEČNÝMI LÁTKAMI A PŘÍPRAVKY S OHLEDEM NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Nevylévat nebezpečné chemické látky do kanalizace, vodovodního řádu a do volné přírody.

OBECNÁ ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ PŘI NAKLÁDÁNÍ S CHEMICKÝMI LÁTKAMI A SMĚSMI

Skladovat nebezpečné chemické látky a nebezpečné chemické přípravky v originálních obalech od výrobce nebo dovozce.

Neskladovat nebezpečné chemické látky a přípravky v nádobách nebo obalech, které by mohly vést k záměně s jinými výrobky (například lahve od minerálních vod, sirupů atd.) a následnému neúmyslnému požití. Při skladování v provozních nádržích, barelech atd. označit nádrž příslušnými výstražnými symboly nebezpečnosti. Používat přidělené osobní ochranné pracovní pomůcky při manipulaci s těmito látkami. Seznámit prokazatelně zaměstnance, kteří nakládají s žíravinami, s nebezpečnými vlastnostmi těchto látek nebo přípravků, se zásadami ochrany zdraví a životního prostředí před jejich škodlivými účinky a zásadami první předlékařské pomoci.

Jak je to v Divadelním cateringu:

Většina mycích a úklidových prostředků, používaných na střediscích jsou převážně klasifikovány jako dráždivé, případně vůbec nejsou klasifikovány. Pro práci s těmito prostředky je tedy vhodné použít jednorázové hygienické rukavice.

Prostředky používané v technickém úseku jsou ve většině případů klasifikovány jako dráždivé, nebo **žíravé**. Pro manipulaci s těmito prostředky je třeba použít **OOPP** – především chemické rukavice a zástěru, případně obličejový štít.

VII. VII. ZÁKON Č. 309/2006 SB. O ZAJIŠTĚNÍ DALŠÍCH PODMÍNEK BOZP, V PLATNÉM ZNĚNÍ

BEZPEČNOSTNÍ ZNAČKY, ZNAČENÍ A SIGNÁLY (§ 6)

Na pracovištích, na kterých jsou vykonávány práce, při nichž může dojít k poškození zdraví, je zaměstnavatel povinen umístit bezpečnostní značky a značení a zavést signály, které poskytují informace nebo instrukce týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a seznámit s nimi zaměstnance. Bezpečnostní značky, značení a signály mohou být zejména obrazové, zvukové nebo světelné.

Vzhled, umístění a provedení bezpečnostních značek a značení a zavedení signálů stanoví Nařízení vlády č.11/2002 Sb. v platném znění

Bezpečnostní značky – např. únikové cesty, Zákaz kouření, HUP, HUV, Nepovolaným vstup zakázán atd.

Bezpečnostní značení – např. značení schodů, snížených podhledů, překážek v prostoru atd.

Bezpečnostní signály - (světelné, zvukové) - např. sirény, evakuační rozhlas, majáky atd.

Značení musí být provedeno přehledně a umístěno tak, aby bylo dobře viditelné a aby byl z prvního pohledu zřejmý a jednoznačný jeho význam.

Zákazy červená barva, kruh, černý piktogram

Příkazy modrá barva, kruh, bílý piktogram

Výstrahy žlutá barva, trojúhelník, černý piktogram

Bezpečí zelená barva, obdélník nebo čtverec, bílý piktogram

VIII. VIII. SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY:

- 1) Vyhodnocení rizik
- 2) Traumatologický plán
- 3) Směrnice pro poskytování osobních ochranných pracovních pomůcek a mycích, čistících a dezinfekčních prostředků

IX. IX. SEZNÁMENÍ S MÍSTNÍMI PODMÍNKAMI NA PRACOVIŠTI Z HLEDISKA BOZP

Zaměstnanec musí být seznámen s:

- umístěním lékárničky pro poskytnutí první pomoci
- místem uložení Knihy úrazů
- druhy chemických látek a přípravků používaných na pracovišti
- obsluhou technických zařízení používaných na pracovišti – s návody k použití strojů a pracovními postupy

X. X. ZÁKLADNÍ INSTRUKTÁŽ DLE MATERIÁLU NÁRODNÍHO DIVADLA

Pokyny pro osoby, které nejsou zaměstnány v ND, ale pohybují se v objektech se souhlasem ND

Vždy dodržovat bezpečnostní pokyny, stanovené vedoucím zaměstnancem ND, s jehož vědomím se osoby zdržují v objektech ND.

Nevstupovat na jeviště bez vědomí a souhlasu jevištního mistra, nevykonávají-li tam pracovní činnost požadovanou

ND, a i v tomto případě pouze s vědomím a souhlasem vedoucího zaměstnance, v jehož kompetenci je požadovaná činnost, tzn. asistent režie, inspicient, vedoucí údržby jevištní technologie, vedoucí HS konkrétního objektu apod. Nevstupovat do prostor, které jsou vyhrazeny pouze určeným zaměstnancům ND – strojníci, údržbáři apod. V případě prohlídek dodržovat pouze stanovenou trasu a nevstupovat na jeviště, do podjevištního prostoru a na provaziště.

Seznámení s riziky, vyskytujícími se na jevišti a v jeho blízkosti

Jeviště + provaziště - rizika

- otvory v podlaze, nutné pro divadelní činnost (propady, orchestřiště apod.)
- nerovnosti povrchu
- možnost nestandardních rozměrů schodišť na scéně
- v ojedinělých případech možnost chybějícího či neúplného zábradlí na dekoraci umístěné ve výšce, riziko pádu osoby z výšky
- pády dekorací
- vypadnutí dekorací na pracovníky při otevírání návěsů
- náraz do dekorace či úraz o rekvizitu vlivem nedostatku osvětlení (zejména v průběhu zkoušek a při představení)
- pád osoby z provaziště
- pád předmětu z provaziště
- úraz, způsobený pohybem instalované jevištní technologie (stoly, tahy, točna)
- úraz v prostoru pod jevištěm, zejména riziko úrazu v blízkosti pohybujících se částí jevištní technologie – riziko stříhu
- úraz, způsobený neočekávaným pohybem jevištních tahů, včetně dekorací na tazích upevněných
- úraz při pohybu na jedoucím či zvednutém jevištním stole
- úraz, způsobený pádem při pohybu ve výšce (žebříky na scéně apod.)
- úraz, způsobený při manipulaci se zbraní (pistole, meče apod.)
- poranění při povoleném pyroefektu, případně při použití otevřeného ohně
- požár – a) způsobený závadou na elektroinstalaci
  - b) způsobený závadou elektrospotřebiče
  - c) způsobený neodbornou manipulací s elektrospotřebičem
  - d) způsobený neopatrností, zejména odkládáním předmětů do blízkosti reflektorů či jejich zakrývání hořlavým materiálem nebo textiliemi
  - e) způsobený při povoleném použití otevřeného ohně nebo pyroefektu

Eliminace rizik:

- před započítím činnosti se vždy seznámit s pracovním prostorem při plném osvětlení
- vzniklé otvory v podlaze neponechávat bez dozoru
- nevykonávat v blízkosti orchestřiště činnost, která hrozí pádem osoby či předmětu do orchestřiště
- každý otvor v podlaze označit
- nepřibližovat se k okrajům otvorů v podlaze, nenaklánět se nad ně
- pohyb po nerovném povrchu, nestandardních schodištích a v blízkosti okrajů bez zábradlí vždy důkladně nacvičit při plném osvětlení a po důkladném seznámení s prostorem
- v případě pohybu osob na vyvýšených plochách bez zábradlí se tyto nesmí přibližovat k okrajům na vzdálenost menší než 110 cm
- důkladné zajištění dekorací proti pádu
- návěsy s dekoracemi otevírat vždy se zvýšenou opatrností, vždy otevírat postupně
- pohyb po jevišti, kdy hrozí nedostatkem osvětlení riziko nárazu do dekorací či úraz o rekvizitu, vždy důkladně nazkoušet při dostatečném osvětlení
- na provaziště nevstupovat v případě zdravotních obtíží, nebo momentální indispozice
- neprovádět na provazišti žádné práce, jsou-li na jevišti osoby
- po každé činnosti na provazišti důkladně zkontrolovat, nejsou-li na provazišti předměty, u kterých hrozí nebezpečí pádu na jeviště
- zvýšená pozornost při každém pohybu jevištní technologie a jevištních tahů, zejména pozor na poranění zavěšenými dekoracemi a riziko stříhu

- zákaz jízdy na jevištních stolech, v případě povoleného pohybu ne jedoucím stolu dodržovat zásady bezpečnosti, pro tento případ konkrétně stanovené
- zákaz vstupu do prostoru pod jevištěm nepovolaným osobám
- v případě pohybu osob v podjevištním prostoru je nutno zajistit aby nedošlo k jejich poranění pohyblivými částmi jevištní technologie, zejména pečlivým nazkoušením hereckých akcí v souladu s možnostmi bezpečné obsluhy zařízení
- v případě pohybu osob v podjevištním prostoru je nutno zajistit dostatečné osvětlení, které zabrání dezorientaci osob a jejich následnému poranění pohyblivými částmi jevištní technologie
- rovnoměrné zatěžování jevištních tahů
- proškolení konkrétních účinkujících pro konkrétní rizikovou situaci
- při manipulaci se zbraní vždy zachovávat zvýšenou opatrnost, pistolí či revolverem nikdy nemířit přímo na osobu (úhel min. 15°), a to ani nenabitou
- sečné a bodné zbraně používat vždy pouze dostatečně ztupené, osob se dotýkat vždy plochou stranou, nikdy ne plnou silou
- sečné a bodné zbraně nikdy nenosit a neodkládat špičkou nahoru
- při povoleném použití otevřeného ohně vždy dodržovat stanovené podmínky bezpečnosti, a to jak bezpečnosti práce, tak požární ochrany
- v případě pyroefektu či otevřeného ohně vždy nutný požární dozor
- elektroinstalace v objektu musí mít platnou revizi dle ČSN 33 1500
- zákaz zasahování do elektroinstalace osobami bez požadované kvalifikace
- všechny elektrospotřebiče použité při činnosti v objektu musí mít platnou revizi dle ČSN 33 1600
- elektrospotřebiče používat v souladu s návodem k jejich použití
- elektrospotřebiče nezakrývat žádným, zejména hořlavým, materiálem

V případě vzniku rizika, v tomto přehledu neuvedeného, je třeba zaměstnance prostřednictvím odpovědného vedoucího vždy proškolit, seznámit s riziky a v maximální možné míře zajistit eliminaci těchto rizik vydáním konkrétního bezpečnostního pokynu.

Za dodržování bezpečnostních pokynů zodpovídají vedoucí pracovníci v rozsahu svých pravomocí.

Zpracoval: Tomáš Bergmann

Datum: 15.02.2022